

Kuidas elada koos krattidega?

Tanel Kerikmäe

Tallinna Tehnikaülikooli õiguse instituudi professor

Mari Minn

Tallinna Tehnikaülikooli õiguse instituudi lektor

Reet Pärnmäe

Tallinna Tehnikaülikooli Innovatsiooni- ja Ettevõtluskeskuse projektijuht

Kas reguleerida või mitte?

Tehisintellekti puhul on tegemist olulise tehnoloogiavaldkonnaga, tehisintellekti rakendamisel on võimalik suurendada ettevõtete loodavat lisandväärtust ja tõhustada avaliku sektori tööd. Kuna tehisintellektiga seonduv tehnoloogia on alles arenemisjärgus, ei ole selle mõju veel võimalik otseselt tajuda. Küll aga on vaja tegeleda tehisintellekti võimalike õiguslike probleemidega juba praegu, et tekiks raamistik, mis oleks võimeline tänapäevase tehnoloogia arenguga samas tempos kaasas käima. Selleks et tehnoloogia arengust mitte maha jääda ja saada osa tulevikus tekkivast majanduslikust kasust, on nii riigi kui ka ettevõtete seisukohast oluline saada võimalikult varakult ülevaade tekkida võivatest juriidilistest kitsaskohtadest ning tegeleda nendega veel enne, kui tõsised probleemid tekivad. Tehisintellekti areng ja kasutuselevõtt sõltuvad tulevikus eelkõige sellest, kas on olemas asjakohane õiguslik raamistik.

Need küsimused on samad kogu maailmas, aga oluline on, kui kiiresti ja kuidas asjaga tegeletakse. Need riigid, kus on loodud selge juriidiline raamistik, millele vastab läbipaistev ning tõhus järelevalve, võivad saada olulise konkurentsieelise uute investeeringute kaudu innovatsiooni ja rahvusvahelisse ettevõtluskoostöösse. Seetõttu on vaja, et riik pööraks õigel ajal tähelepanu tehisintellekti rakendamise ja kasutuselevõtmisega seotud riskide maandamisele, nii on võimalik luua alus, kuidas tehisintellektist majanduslikku tulu saada. Juba praegu on näha, et investeeringud tehisintellekti rakenduste arendamisse suurendavad oluliselt seda kasutatavate sektorite konkurentsivõimet, kõige aktiivsemad on praegu transport ja tervishoid.

Esimene samm konkurentsieelise loomisel on, et riik annaks tõe tehisintellekti valdkonna arendamise ja selge õigusliku raamistiku väljatöötamise. Lisaks Eestile on samas olukorras ka teised riigid, kes soovivad avalikus sektoris tehisintellekti kasutusele võtta, ent regulatsiooni loomine on alles algusjärgus.¹

¹ [Building an AI World: Report on National and Regional Strategies 2018.](#)

Tehisintellekti rakendamisega seonduv on oluliseks aruteluteemaks ka Euroopa Liidu, OECD ning Põhjala-Balti koostöörühmades, mis koordineerivad regiooni arengusuundi. Nende töö tulemusel moodustub raamistik, millega saab arvestada ka Eesti tehisintellekti rakendamise strateegia planeerimisel ja analüüsimisel. Euroopa Komisjon on öelnud, et jätkab tööd investeeringuid soodustava keskkonna loomiseks, ning kuna andmed on tooraine, mida on pea kõigil tehisintellektitehnoloogiatel vaja, on komisjon teinud ettepaneku avada taaskasutuseks rohkem andmeid ja võtta meetmeid andmete jagamise lihtsustamiseks.

Olulisemad teemad, mida Euroopa Komisjon tehisintellekti kasutuselevõtu tõttu juba praegu arutab, puudutavad ühest küljest inimeste õigustatud ootusi uuele ohutule tehnoloogiale, ent teisest küljest muret uute võimalike toote-, disaini- ja turustusvigade ees, mida see tehnoloogia võib kätkeada. Seetõttu võivad probleemid seostuda nii vastutusega (riskivastutus, tootjavastutus) kui ka tehisintellekti tehtud (erapoolikute) valikutega olukorras, kus tehisintellekti algoritm on puudulik, vale või pahatahtlik. Arvestades, et selles valdkonnas on ülemaailmsete lahenduste leidmine pigem keeruline (kui mitte võimatu), on rahvusvahelise koostöö vajadus parimate lahenduste leidmiseks märkimisväärse kaaluga. Nimelt avaldas Euroopa Komisjon 2018. a aprillis teatise „Tehisintellekt Euroopa huvides“², seades muu hulgas eesmärgiks ühtse digitaalse turu loomise, see hõlmab ühiste õigusnormide väljatöötamise vajadust nii andmekaitse, andmete vaba liikumise kui ka küberturvalisuse ja ühenduse valdkonnas. Sääraste normide eesmärk on lihtsustada ettevõtjate tegutsemist kogu Euroopa Liidus, see võimaldaks piiriülest laienemist ja soodustaks investeeringuid. Lisaks komisjoni tööle on EL-i liikmesriigid vastu võtnud deklaratsiooni³, mille eesmärk on suunata riikide koostööd tehisintellekti valdkonnas, et tagada EL-i ülemaailmne konkurentsivõime.

Kuidas reguleerida tehisintellekti, mida veel olemas ei ole?

Selleks et analüüsida olemasolevat regulatsiooni ning kavandada tulevikuks tõhusat strateegiat, peab esmalt lahti mõtestama tehisintellekti definitsiooni. Euroopa Liidus kasutusel oleva definitsiooni kohaselt mõeldakse tehisintellekti all süsteeme, mis ümbritsevat keskkonda analüüsides ilmutavad intelligentset käitumist ning teevad teatud ulatuses iseseisvaid otsuseid, et saavutada teatud eesmärgid. Tänapäevase tehisintellekti keskmes on autonoomse agendi termin.

Autonoomne agent on olem, mis tajub ja mõjutab oma keskkonda ning teeb loogilisi järeldusi oma teadmiste ja käitumisreeglite põhjal.⁴ Eestis on kasutusel krati termin, mille all peetakse silmas tehisintellekti tehnoloogiatel põhinevat rakendust, mis täidab mingit kindlat ärilist funktsiooni. Erinevalt tavalistest arvutiprogrammidest ei täida tehisintellekt programmeerija etteantud käsked, vaid peab õige lahenduseni jõudma masinõppe algoritmide kaudu. Kuna tehisintellekti puudutav on Eestis alles suhteliselt uus, on veel keeruline määrata selgeid piire, mida riigisiselt

² Euroopa Komisjoni teatis COM(2018) 237 „[Tehisintellekt Euroopa huvides](#)”.

³ [Euroopa Komisjon. EU Member States Sign Up to Cooperate on Artificial Intellect](#). 2018.

⁴ [L. Sterling, K. Taveter. The art of agent-oriented modeling](#). Cambridge, MA, and London, England: MIT Press, 2009.

reguleerida. Praegu on tundunud mõistlik alustada õigusliku raamistiku ülesehitamist Euroopa Liidu õiguse alusel, et rajada sellele riigisisene võime ja valmisolek tulevikus tehisintellekti rakendamiseiga seotud probleeme tõhusalt lahendada.

Nagu juba varem viidatud, on tehisintellekti puhul tegemist uudse tehnoloogiaga, mille rakendused ehk kratid on oma arengus alles algusjärgus. Selleks et saada paremat ülevaadet sellest, milliseid kratte kasutusele võtta plaanitakse ning milline peaks nende rakendamisel nägema välja õigusruum, korraldas Riigikantselei strateegiabüroo 2018. a oktoobris riigihanke, et analüüsida olemasolevaid ja tulevaseid probleeme tehisintellekti kasutamise tõttu. Hanke viis läbi Tallinna Tehnikaülikool koostöös advokaadibürooga Tehver ja Partnerid. Hankeprojektis uuris pakkuja tehisintellekti kasutamiseiga seotud probleeme Eestis, analüüsis Eesti ja Euroopa Liidu õigusruumi, uuris Eestiga sarnase õigussüsteemiga riikide välja pakutud õiguslikke (ja mitteõiguslikke) lahendusi ning tuvastas reguleerimisvajaduse valdkondades, kus see osutus asjakohaseks. Töö viidi läbi strateegiabüroo tellimisel autonoomsete intelligentsete tehnoloogiate eksperdirühmas.⁵ Projekti koostööpartner oli Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

2018. a märtsis moodustasid Riigikantselei ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium valdkondadevahelise eksperdirühma tehisintellekti kasutuselevõtmise analüüsimiseks ja ettevalmistamiseks, sealhulgas testkeskkonna arendamiseks Eestis.⁶ Hanke käigus tehtud projekti peamine alus oli juba valdkonnaülese eksperdirühma tehtud töö, seetõttu pidas pakkuja oluliseks jätkata tihedat koostööd eksperdirühma liikmetega. Projekti aruande koostamisel anti mitu sisendit. Näiteks intervjuueriti Eestis kratte arendatavate ja rakendavate ettevõtete esindajaid, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi eksperte ning ettevõtete rahalise toetamise meetmete rakendusüksuste, näiteks EAS-i, PRIA, Startup Estonia esindajaid. Samuti tehti arutelusid projekti käigus kokku kutsutud tööruhmadega. Koostöös valdkonnaülese eksperdirühma, huvirühmade esindajate ja ministeeriumide esindajatega töötas Tallinna Tehnikaülikooli eksperdirühm välja ettepanekud, millega vältida tehisintellekti valdkonnas mahajäämist, pidades samas oluliseks panna alus tehisintellekti strateegia kaugemale perspektiivile. Projekt vältas 2018. a detsembrist kuni 2019. a aprillini kolmes osas. Projekti esimeses osas analüüsiti õigusloomet, et tuvastada kehtivas regulatsioonis probleemid, mis on seotud tehisintellekti kasutuselevõtu ja rakendamiseiga. Teine osa sisaldas lisaks olemasolevate probleemide väljatoomisele mõjuanalüüsi koostamist ning tulevikuprognose selleks, et luua õiguskindlus tulevikus esineda võivate probleemide lahendamiseks. Projekti kolmandas osas keskenduti võimaliku eelnõu väljatöötamise kavatsusele.

Ekspedirühma analüüsis kasutati kvalitatiivset meetodit, analüüsis võrreldi Eestiga sarnase ühiskonnakorraldusega riikide regulatsioone ja suundumusi. Samuti hinnati kavandatava

⁵ Seda rahastati ühtekuuluvusfondide 2014–2020 rakenduskava prioriteetse suuna 12 „Haldusvõimekus“ meetme 12.2 „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“ tingimuste kohaselt.

⁶ Riigikantselei. [Eesti saab tehisintellekti strateegia](#). 27.03.2018.

regulatsiooni kooskõla EL-i õigusliku raamistikuga, et vältida dubleerimist ja ülereguleerimist. Ekspertühm pidas analüüsimisel oluliseks järgida horisontaalset, mitte sektoripõhist lähenemist ning pöörata sealjuures tähelepanu uurimuse interdistsiplinaarsele aspektile, kuna tehisintellekti regulatsioon ei hõlma üksnes õigusvaldkonda. Ekspertühma esialgne hinnang oli, et õiguse edasiarendamisel seoses krattide üha laiema kasutuselevõtuga oleks vaja piiritleda kolm suunda.

1. Kõrvaldada õigussüsteemist aegunud normid, mis ei arvesta või ei võimalda arvestada krattide kasutamist ning mis seetõttu takistavad krattidest saadavat kasu ühiskonnale.
2. Tagada ühiskonna toimimiseks ja arenguks vajalik õigusselgus esiteks selle kaudu, et kehtiv õigus kajastab adekvaatselt krattide kasutamisega seonduvat (s.t õigusest ei puudu normid, mis on krattide kasutamisega seotud juhtumitele kohaldatavad), ning teiseks selle kaudu, et krattide kasutamisega seonduvalt on piisava selgusega määratud vastutus (sh kes vastutab, mis ulatuses vastutab, kuidas vastutus jaguneb jne).
3. Kehtestada reeglid ja piirangud krattide arendamisele, kasutamisele ja nendega seotud õiguskäibelevõttele, kuivõrd ilma riikliku sekkumiseta oleks alust eeldada olulisi kahjulikke tagajärgi inimeste, kogukondade või ühiskonna huvidele ja õigustele.

Tulevikutsenaariumide kirjeldamine võimaliku reguleerimisvajaduse tuvastamiseks

Õigusliku analüüsi keskseteks teemadeks kujunesid projekti käigus aga mitmed põnevad küsimused, nagu tehisintellekti tehtavate otsuste tagajärjed ja vastutus (riigivastutuse seaduse kontekstis), otsusest teatamise kohustus, otsuste läbipaistvus jne. Samuti kas riik peaks proaktiivselt teavitama otsuse adressaati sellest, milliseid otsuseid teeb kratt, ning kuidas sellisel juhul tagada otsuste läbipaistvus.

Ekspertühm leidis arutelude käigus, et sellises olukorras peaks teavitama vajaduse järgi ning andma kaalutusõiguse puhul ka täpsed parameetrid, mille alusel otsus tehti, samuti pakkuma välja võimaluse haldusakt vaidlustada. Leiti, et tehisintellekti tehtud otsuste puhul on oluline, et viimaseks instantsiks, kelle poole tehtud otsuse läbivaatamiseks pöörduda, jääks alati inimene. Lisaks tekkis mitmeid küsimusi seoses tarbijakaitsega, näiteks, kas algoritmi saab käsitada kui tüüptingimust eraõigusliku lepingu mõttes. Kas tegemist võib olla tarbijat kahjustava tüüptingimusega, mille võiks vaidlustada kohtus? Kas lepingu täitmist on võimalik kontrollida olukorras, kus algoritmi ei teata? Samuti kerkisid küsimused nn paha krati tegevuse kohta ennekõike kriminaalõiguse aspektist. Keskne küsimus oli, mida teha siis, kui kratt õpib ise halbu asju.

Ekspertühm tõi eraldi välja kuus õigusvaldkonda, mille puhul tehti spetsiifilisi ettepanekuid olemasolevate regulatsioonide muutmiseks või täiendamiseks. Need valdkonnad puudutasid avalikule sektorile suunatud muudatusi, erasektorile suunatud muudatusi, kriminaalvastutuse regulatsiooni, tarbijakaitse ja tooteohutuse regulatsiooni, andmekaitset ning konkurentsi- ja maksuõigust. Lisaks käsitleti tehisintellekti kasutuselevõtuga seonduvaid eetilisi küsimusi.

Avalikule sektorile suunatud muudatuste puhul leidis eksperdirühm, et kuigi kehtivad seadused üldjoontes soodustavad tehisintellekti kasutuselevõttu, ei ole kehtiv haldusmenetluse üldregulatsioon piisavalt paindlik, et soodustada krattide ulatuslikumat rakendamist. Näiteks on kehtivas õiguses haldusmenetluse normid reguleeritud selliselt, et nende puhul eeldatakse inimese vahetut tegevust. Eksperdirühm leidis, et krattide juurutamise soodustamiseks oleks mõistlik selliste toimingute puhul, mida on ühiskonna väärtusi ja inimeste õiguste kaitsevajadusi arvestades võimalik teha ilma inimese vahetu sekkumiseta, loobuda nii otsestest kui ka kaudsetest nõuetest inimese osalemiseks. Näitena võib tuua nõude anda dokumendile allkiri. Leiti ka seda, et automatiseeritud lahenduste juurutamine kohtumenetluses nõuaks sügavamalt lisaanalüüsi.

Samuti rõhutati vajadust avaliku sektori koordineeritud tegevuse järele, et vältida erinevate või isegi vastanduvate lahenduste loomist ametkondade poolt, kus esineb vajadus ja ka võimalus kratte kasutada. Eksperdirühm puudutas oma lõplikus aruandes ka riigivastutusega seonduvat, pidades vajalikuks sätestada õigusselguse tagamise huvides, et avaliku võimu teostamisel või muude avalike ülesannete täitmisel omistatakse asutuse või organi poolt sellel eesmärgil kasutatud krati tegevus riigivastutuse tähenduses kratti kasutanud asutusele või organile. Siinjuures ei saa riik vastutusest vabaneda näiteks viitega krati looja vigadele.

Erasektorile suunatud muudatuste puhul pidas eksperdirühm oluliseks märkida asjaolu, et peamine probleem on riskide jaotumise küsimus autonoomse agendi looja, tootja ja kasutaja vahel olukorras, kus autonoomne agent põhjustab kahju või rikub kohustusi. Leiti, et nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute puhul tasub kaaluda kehtestada üldnorm, millega krati tegevus loetakse selle isiku tegevuseks, kes kratti kasutab. Lahendusena toodi välja, et kõrgendatud riskivastutusega seotud seadmete või tegevuste puhul, kus inimese kontroll on piiratud, võib rakendada vabatahtlikku või kohustuslikku vastutuskindlustust selleks, et arenenud tehnoloogiatest kasu saavad isikud kannaksid vastutust seadmete käitamisest tulenevate riskide eest. Tehisintellekti puhul tähendaks see sisuliselt seda, et tehnoloogia kasutaja kannab kõrgendatud vastutust ka süü puudumise korral ja seda isegi juhul, kui esineb õigus seda vastutust jagada tarkvara arendajate või tootjatega olenevalt nende enda kohustuse mittetäitmisest (mis tuleneb tootjavastutusest).

Siinkohal tuleks eristada, et tarkvaraarendused üldiselt endast käitusohtu ei kujuta. Termin suurema ohu allikas, mis sobituks nii meie õigusnormatiivsesse kui ka Riigikohtu lahenditest tulenevasse konteksti, on olnud paljudes jurisdiktsioonides seotud mootorsõidukite ja ehitistega, samuti väga spetsiifiliste seadmete ja vahenditega, nagu elektri peajaotuskilp, hiivamata ankruga laev, tuumaelektrijaam. Praegu ei ole õiguskindluse mõttes otsest vajadust luua eriregulatsiooni, et siduda krati suurema ohu allika kontseptsiooniga. Küll aga on suurenemas superkrattide ehk suurema ohu allikaks peetavate autonoomsete intelligentsete agentide mõju ja inimesele tekitatav võimalik kahju (võrreldes autonoomsete intelligentsete agentidega, kus suurema ohu allika lähenemine ei kohalduks). Seetõttu oleks tulevikus vaja analüüsida ka selliste krattide kasutamist, mis puudutavad otseselt inimese elu ja tervises seisundit. Kaaluda on vaja tervishoiuteenuse

osutamise määratluse laiendamist selliselt, et see hõlmaks ka krattide abil tehtavaid toiminguid, mis teatud juhtudel ei pruugi nõuda inimese (arsti) sekkumist.

Kriminaalvastutuse regulatsiooni puhul asus eksperdirühm seisukohale, et karistusõiguses tuleb reguleerida seda, millistel tingimustel saab krati kaudu realiseeritud süüteo koosseisule vastavat tegu omistada konkreetsele füüsilisele või juriidilisele isikule ehk nn vahendlik täideviimine. Kui praegu saab vahendliku täideviimise mõiste kontekstis vahend olla vaid inimene (isik), siis vahendi mõiste laiendamine selliselt, et see hõlmab ka kratte, lahendaks eelduslikult enamiku krati abil toime pandud teo omistamise probleeme karistusõiguse subjektile (füüsilisele või juriidilisele isikule). Analüüsi tulemusel peeti vajalikuks täiendada ka teo juriidilisele isikule omistamise kriteeriume selliselt, et kui juriidiline isik kasutab kratti, omistatakse krati abil toime pandud tegu nii juriidilisele isikule kui ka krati kasutamist kõige vahetumalt kontrollinud juriidilise isiku organi liikmele, juhtivtöötajale või pädevale isikule.

Tooteohutuse ja tarbijakaitse seisukohalt toodi välja, et tootja vastutab kahju eest, mille põhjustab tema toote puudus, sealjuures kehtivad tootjale kõrgendatud vastutuse reeglid. Kehtiva õigusliku regulatsiooni kohaselt on tootjal võimalik vastutusest vabaneda, kui ta suudab tõendada, et tootes esinenud puudust ei saanud avastada toote turule laskmise ajal tollaste teaduslike ja tehniliste teadmiste taseme alusel (võlaõigusseaduse § 1064 lg 1 p 5)⁷. Siinkohal tegi eksperdirühm ettepaneku, et tõendamiskoormuse ettepanekud tuleks üle vaadata, kuna tarbija jaoks võib tehnoloogilisest aspektist ületamatuks kujuneda talle kahjuhüvitisnõude esitamise puhul langeva tõendamiskoormuse täitmine. Peab ju tarbija tõendama nii kahju, kahju tekitava teo või tegevusetuse koos põhjusliku seosega kui ka õigusvastase teo.

Andmekaitse regulatsiooni keskmes oli küsimus, millisel alusel saab isikuandmeid kasutada. Ilmselt ei ole igas olukorras vaja andmesubjekti nõusolekut juhul, kui andmete töötlemine paigutub mõne muu õigusliku aluse alla. Seda isegi siis, kui isikuandmete töötlemisse on kaasatud tehisintellekt. Võttes arvesse, et Eesti suhtes kohalduvad EL-i isikuandmete kaitse üldmääruse⁸ normid, puudub praegu vajadus seda valdkonda täiendavalt reguleerida. Kehtiv andmekaitseregulatsioon on tehnoloogianeutraalne ning kohaldub igasuguse isikuandmete töötlemise suhtes, sealhulgas tehisintellekti abil toimuva isikuandmete töötlemise suhtes.

Kokkuvõtteks

Analüüsi tulemusel leidis eksperdirühm, et üldises plaanis põhimõttelisi muudatusi õigussüsteemi põhialustes vaja teha ei ole ja nn ühtseks kratisaaduseks vajadus puudub, sest nii praegu kui ka tulevikus on ja jäävad kratid inimese tööriistaks selles tähenduses, et nad täidavad inimese määratud ülesannet ja väljendavad otseselt või kaudselt inimese tahet (ka juhul, kui inimene on

⁷ RT I, 20.02.2019, 8.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679 [füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta \(isikuandmete kaitse üldmäärus\)](#).

andnud kratile näiliselt suure vabaduse). Lisaks tuleb arvestada sellega, et teoreetiliselt võimalik tehiskratid (superkratt), mis on suuteline täiesti iseseisvalt toimima ja omama tahet, mis on sõltumatu ühegi inimese tahtest, ei ole praegu ega lähitulevikus võimalik, seetõttu ei ole praegu vaja seda reguleerida. Seega praegu on ja jääb õigusliku regulatsiooni subjektiks inimene.

Samas märgiti uurimuses vajadust täiendada olemasolevate seaduste regulatsiooni, et tagada valmisolek ja õiguskindlus tulevikuks. Seetõttu tegi eksperdirühm järgmised ettepanekud.

1. Õigusselguse tagamise huvides on vaja sätestada, et avaliku võimu teostamisel või muude avalike ülesannete täitmisel omistatakse asutuse või organi poolt sellel eesmärgil kasutatud krati tegevus riigivastutuse tähenduses kratti kasutanud asutusele või organile. Erasektoris väärib nii füüsiliste kui juriidiliste isikute puhul kaalumist kehtestada üldnorm, mille järgi loetakse krati tegevus selle isiku tegevuseks, kes kratti kasutab. Regulatsiooni täiendamise kasuks räägib argument, et sel viisil suureneks kodanike usaldus riigi vastu üldiselt ja krattide kasutamise vastu konkreetselt.
2. Kindlasti oleks vaja üle vaadata kriminaalvastutusega seonduv, lahendusena tuleks kaaluda nn vahendliku täideviimise mõiste laiendamist nii, et see hõlmaks ka kratte.
3. Tootjavastutuse seisukohast on mõistlik oodata ära Euroopa Komisjoni algatuse tulemid.
4. Andmekaitsega seonduvalt sisaldab analüüs mitut soovitusi (eelkõige profiilianalüüsi ja automaatotsuste suhtes), kuid isikuandmete töötlemise ja üldiste õiguslike aluste seisukohast ei ole tehisintellekti kaasamise tõttu vaja regulatsioone muuta, sest siin kohalduvad EL-i isikuandmete kaitse üldmäärus ning Eestis riigisisesele isikuandmete kaitse nõudeid reguleerivad õigusaktid.
5. Analüüs hõlmab ka võimalikke õiguslike stsenaariume konkurentsioiguse ja maksuõiguse valdkonnas.
6. Suurema ohu allika küsimuse lahendamisel tuleks veel analüüsida, mis rahvusvahelise praktika põhjal ja EL-i arengut arvestades määratleks või kategoriseeriks nn superkrattid (näitena saab tuua meditsiinivaldkonna lahendused, mis puudutavad otseselt inimese elu ja tervises seisundit), et tekiks doktriin rakendada vajaduse korral suurema ohu allika lähenemist (mittesüüline riskivastutus) juhtumipõhiselt.
7. Ekspertiis sisaldab ka kindlustuse sisseseadmise plusse ja miinuseid, leides peamiselt, et kindlustus leevendab riske ja julgustab innovatsiooni.